

Vježbe

Fizika 1
2. ožujka 2012.
3. sat

- U četiri vrha kocke stranice $1m$ pričvršćene su kuglice nabijene s $2\mu C$. Koordinate vrhova su $r_1 = (0, 0, 1)$, $r_2 = (1, 0, 1)$, $r_3 = (1, 0, 0)$ i $r_4 = (0, -1, 1)$.
  - Kolika je ukupna elektrostatska energija sistema? (rj. $0.18J$)
  - Ako se naboj 2 oslobodi, kolika će mu biti brzina na velikoj udaljenosti od kocke, pod pretpostavkom da ostali naboji ostanu fiksno na svom mjestu? (rj. $9.87m/s$)
  - Koliki rad bi trebalo izvršiti da kuglicu 2 polako dovedemo iz velike udaljenosti gdje miruje, nazad u vrh kocke, gdje je bila prije otpuštanja? (rj. $0.0975J$)
- Metalna sfera polumjera $R_1 = 0,2m$ nabijena je nabojem, $Q_1 = +3nC$. Druga sfera polumjera $R_2 = 0,1m$ nabijena je nabojem $Q_2 = -1nC$. Udaljenost među njima, d , je mnogo veća od R_1 i R_2 . Sfere se spoje tankim vodičem te se nakon dovoljno dugo vremena odspoje. Kolika su električna polja i potencijali uz rubove sfera prije i poslije spajanja te koliki je naboj protekao kroz spojenu žicu? (rj. $\Delta Q = 5/3nC$)
- Vodljiva sferna ljuska unutrašnjeg polumjera a i vanjskog b , nabijena je nabojem $-3Q$, a u njeno središte je stavljena metalna kuglica naboja $+Q$ i polumjera $c < a$. Obje su izolirane od okoline.
  - Izračunajte ovisnost električnog polja o udaljenosti od središta sfera!
  - Izračunajte ovisnost potencijala o udaljenosti od središta sfera.
- Tri točkasta naboja smještena su na osi y . Pozitivan naboj $+q$ nalazi se u točki $y = a$, negativan naboj $-2q$ nalazi se u ishodištu, a pozitivan naboj q nalazi se u točki $y = -a$. Odredite intenzitet i smjer električnog polja u točkama na pozitivnoj osi x . (rj. $2kq^2(\frac{2}{x^2} - \frac{x}{(a^2+x^2)^{3/2}})$, smjer prema ishodištu)
- Elektron ulijeće brzinom $1.6 \cdot 10^6$ m/s u prostor između dviju paralelnih jednoliko, ali suprotno nabijenih ploča. Naboj gornje ploče je $+Q$, a donje $-Q$. Električno polje izvan ploča je jednako nuli. Elektron je na ulasku jednako udaljen od obje ploče i smjer brzine mu je paralelan s pločama.
  - Označite smjer električnog polja u prostoru između ploča! Nacrtajte dijagram sila za elektron i napišite jednadžbe gibanja elektrona dok je u prostoru između dviju ploča! (rj. $x = v_0 t$, $y = at^2/2$)
  - Izračunajte jakost električnog polja ako znate da elektron udara o desni rub jedne ploče. O koju ploču udara elektron? Nacrtajte putanju elektrona. Objasnite zašto se elektron giba po takvoj putanji! (rj. $182 N/C$, putanja je parabola jer je y proporcionalan s x^2)
  - Kakvu bi putanju imao pozitron (čestica jednake mase kao i elektron ali suprotnog naboja)? Bi li pozitron udario o ploču (ako da, koju) ili bi uspio izaci vani? (rj. Pozitron se giba po istoj paraboli samo suprotno okrenutoj (prema negativnoj ploči) i udara u desni rub negativne ploče)
  - Komentirajte kakvu bi putanju imao proton iste brzine u istom električnom polju! (rj. Proton ima veću masu pa mu je ubrzanje manje pa se giba po manje zakrivljenoj paraboli tako da neće udariti o ploču nego izlazi vani)